

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ, ПРОФЕСІЙНОЇ
ЛІНГВОДИДАКТИКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ
ВИЩОЇ ШКОЛИ

МАТЕРІАЛИ
X МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

30 квітня – 1 травня 2026 року
м. Полтава, Україна

Полтава-2026

MINISTRY OF PUBLIC HEALTH OF UKRAINE
POLTAVA STATE MEDICAL UNIVERSITY

TOPICAL ISSUES OF LINGUISTICS, PROFESSIONAL
LINGUODIDACTICS, PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY OF
HIGHER EDUCATION

PROCEEDINGS OF THE 10th INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE

30 April – 1 May 2026

Poltava-2026

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Полтавського державного медичного університету
(протокол № 16 від 13 травня 2026 р.)*

Конференцію внесено до реєстру ДНУ «Український інститут
науково-технічної експертизи та інформації»
посвідчення №273 від 24 лютого 2025 р.

Редакційна колегія:

- Ждан В.М.** ректор Полтавського державного медичного університету, доктор медичних наук, професор – головний редактор;
- Дворник В.М.** перший проректор закладу вищої освіти з науково-педагогічної роботи Полтавського державного медичного університету, доктор медичних наук, професор – заступник головного редактора;
- Кайдашев І.П.** проректор закладу вищої освіти з наукової роботи Полтавського державного медичного університету доктор медичних наук, професор;
- Бсляєва О.М.** завідувач кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією, кандидат педагогічних наук, доцент.

А43 **Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи:** збірник статей Х Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 30 квітня – 1 травня 2026 р.). Полтава : ПДМУ, 2026. 442 с.
ISBN 978-617-8632-60-1

У збірнику представлено статті вітчизняних і зарубіжних науковців, у яких висвітлюються різноманітні проблеми сучасної лінгвістики, психології та педагогіки вищої школи, зокрема, медичної.

Для керівників і науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, магістрантів, аспірантів, докторантів, а також усіх, хто цікавиться широким колом теоретичних і практичних питань, пов'язаних зі сферою вищої освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Автори публікацій несуть відповідальність за дотримання авторського права, коректність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, орфографічні, граматичні та стилістичні помилки, а також за етичне й належне використання інструментів штучного інтелекту.

The Book of Proceedings presents articles by Ukrainian and foreign scientists, with a focus on various problems of modern linguistics, psychology and pedagogy of higher education, in particular, medical education.

The Book is intended for administrative authorities and academic staff of higher education institutions, master students, postgraduate students, postdoctoral students, as well as everyone who is interested in a wide range of theoretical and practical issues related to the field of higher education.

The materials are published in the authors' original wording. The authors of the publications are responsible for compliance with copyright requirements, the accuracy of the presented factual data, spelling, grammatical and stylistic correctness, as well as for the ethical and appropriate use of artificial intelligence tools, where applicable.

УДК 81:37.091.3:159.9:378:61(07)

12. Tilbrook, N., & Shifrer, D. (2022). *Field-specific cultural capital and persistence in college majors*. Social Science Research, 103, 102654.
13. Trempała, J. (red.). (2020). *Psychologia rozwoju człowieka*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

УДК 378.147:614.253.4:63

Нелля Боброва¹, Нінель Коваленко²,
Ганна Поспєлова², Віра Федорченко¹,

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІМЕРСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ВИЩІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Полтавський державний медичний університет¹, Полтава, Україна
Полтавський державний аграрний університет², Полтава, Україна

У статті досліджено міждисциплінарний потенціал імерсивних технологій (VR, AR, MR) у процесі підготовки фахівців медичного та аграрного профілів. Обґрунтовано доцільність впровадження цифрових інструментів у вивчення фундаментальних біологічних дисциплін: мікробіології, вірусології, фітопатології та ботаніки. Авторами проведено порівняльний аналіз провідних світових кейсів (проект Mobius, системи Chongqing Medical University, платформи Labster та Agrio) та визначено їхню ефективність у візуалізації мікроструктур і патогенезу, недоступних для традиційної мікроскопії. Наукова новизна полягає у синергії методичних підходів двох галузей для подолання абстрактності навчального матеріалу та підвищення біобезпеки лабораторних маніпуляцій. Виокремлено ключові переваги використання штучного інтелекту та доповненої реальності у польовій та клінічній діагностиці. Сформульовано практичні рекомендації щодо інтеграції VR-класстерів та AR-модулів у освітнє середовище сучасного університету. Доведено, що залучення перцептивного досвіду через імерсивні симуляції значно підвищує рівень формування професійних компетентностей майбутніх фахівців.

Ключові слова: імерсивне навчання, віртуальна реальність, доповнена реальність, мікробіологія, фітопатологія, вища освіта.

Abstract. The article explores the interdisciplinary potential of immersive technologies (VR, AR, MR) in the training of medical and agricultural professionals. The study substantiates the feasibility of implementing digital tools into the study of fundamental biological disciplines, such as microbiology, virology, phytopathology, and botany. The authors conducted a comparative analysis of leading global cases (the Mobius project, Chongqing Medical University systems, and the Labster and Agrio platforms), determining their effectiveness in visualizing microstructures and pathogenesis inaccessible to traditional microscopy.

The scientific novelty lies in the synergy of methodological approaches across two fields to overcome the abstract nature of educational material and enhance the biosafety of laboratory manipulations. Key advantages of using artificial intelligence and augmented reality in field and clinical diagnostics are highlighted. Practical recommendations are formulated for integrating VR clusters and AR modules into the educational environment of a modern university. It is proven that engaging perceptual experience through immersive simulations significantly improves the development of professional competencies in future specialists.

Keywords: immersive learning, virtual reality, augmented reality, microbiology, phytopathology, higher education.

В контексті глобальної модернізації вітчизняної освітньої системи та переходу до парадигми «Цифрова освіта», критично важливим постає системне дослідження потенціалу цифрових інструментів та імерсивних методик у вищій школі. Застосування інноваційних технологій сприяє не лише оптимізації моніторингу результативності навчання з боку професорсько-викладацького складу, а й значному прискоренню засвоєння фундаментальних знань студентами, підвищуючи їхню якість та конкурентоспроможність на ринку праці.

Варто наголосити, що включення таких технологій у навчальні плани має розроблятися та впроваджуватися виключно на основі обґрунтованих, доказових педагогічних досліджень[4.с.104; 2. с 59; 3. с.20; 1. с.47].

У пошуках ефективних методів інтенсифікації навчання фахівці все частіше інтегрують імерсивні технології, зокрема віртуальну (VR), доповнену (AR) та змішану (MR) реальності. Завдяки унікальній можливості візуалізувати складні абстрактні концепції у тривимірному форматі, ці інструменти забезпечують потужні сенсорні стимули. Це створює відчуття реалізму та повного занурення у взаємодію зі штучно створеним комп'ютерним світом, що забезпечує глибоку когнітивну обробку матеріалу та сприяє його фундаментальному розумінню.

Технологія віртуальної реальності (VR) дозволяє користувачеві досліджувати та маніпулювати створеними комп'ютером реальними або штучними тривимірними мультимедійними сенсорними середовищами в реальному часі. Ретроспективний аналіз свідчить, що концепція VR зародилася ще у 1956 році, коли кінооператор Мортон Хейліг розробив Sensorama – дисплейний бокс, що став першим прототипом шолома віртуальної реальності. У 1960-х роках американський учений Іван Сазерленд описав «The Ultimate Display» – систему, яка могла повністю імітувати реальність, заклавши концептуальний фундамент сучасного використання VR. Зважаючи на неоднорідність термінології, ми характеризуємо VR як синергію апаратного забезпечення (ПК, HMD-дисплеї, датчики відстеження) та спеціалізованого програмного забезпечення для забезпечення ефекту повної імерсії. У порівнянні з цим, доповнена реальність (AR) є інтерактивним досвідом взаємодії з реальним середовищем, де об'єкти реального світу доповнюються перцептивною інформацією, з генерованою комп'ютером [7. с. 34].

Хоча VR та AR мають багато спільних технічних аспектів, принципова відмінність полягає у тому, що AR не створює повністю штучного середовища, а накладає цифрові зображення на фізичне уявлення довкілля. Нарешті, змішана реальність (MR) виступає як злиття реального та віртуального світів, де фізичні та цифрові об'єкти співіснують та взаємодіють у реальному часі. Зважаючи на зазначене, затребуваність таких технологій у сучасному медичному та аграрному освітньому просторі постійно зростає.

Метою нашого дослідження стало виокремлення та наукове обґрунтування імерсивних технологій, використання яких є доцільним при підготовці майбутніх лікарів та фахівців із захисту і карантину рослин. Увага акцентувалася на фундаментальних біологічних дисциплінах, а саме: мікробіології, вірусології та імунології (для підготовки лікарів), а також фітопатології та ботаніці (для спеціальності «Захист і карантин рослин»).

У завдання дослідження входило детальний аналіз та систематизація конкретних прикладів застосування імерсивних технологій у вищезазначених дисциплінах, оцінка їхньої ефективності та виокремлення перспективних інструментів для впровадження у навчальний процес медичних та аграрних університетів.

Аналіз наукових джерел вказує на перехід від поодиноких експериментів до системних досліджень ефективності імерсивного навчання. Дослідники розглядають VR не просто як засіб візуалізації, а як платформу для реалізації теорії конструктивізму та стратегії «learning by doing» (навчання через дію). Систематичні огляди підтверджують: хоча рівень засвоєння теоретичних знань у VR часто є еквівалентним традиційним методам, імерсивні технології значно перевершують їх за показниками залученості, внутрішньої мотивації та формування клінічного мислення.

У сучасній медичній освіті вивчення мікробіології та вірусології стикається з викликом невидимості об'єктів дослідження. Традиційні 2D-схеми не забезпечують достатньої глибини розуміння, через що переважно більшість студентів називають просторову візуалізацію молекулярних процесів найскладнішою частиною курсу. VR/AR стають «цифровою еволюцією мікроскопа», роблячи мікросвіт відчутним та безпечним для маніпуляцій.

Під час дослідження нами було вивчено найбільш релевантні кейси. Зокрема, увагу привернула віртуальна симуляція діагностики патогенних коків, розроблена у *Chongqing*

Medical University. Оскільки робота з патогенними мікроорганізмами несе ризики для біобезпеки, традиційне лабораторне навчання стикається з обмеженнями. Інноваційна система «Virtual Simulation Experiment for Pathogenic Cocci in Pus Specimens» дозволяє студентам 9 медичних спеціальностей відпрацьовувати повний цикл – від динамічної генерації зразка гною до фарбування за Грамом та біохімічної ідентифікації в умовах віртуального боксу BSL-2 [5, с. 29].

Важливим кроком для України є співпраця Міністерства освіти і науки з платформою *Labster*, що відкриває доступ до віртуальних лабораторій до 2026-2030 років. Це дозволяє студентам проводити експерименти, які в реальності є небезпечними або занадто дорогими. Особливої уваги заслуговує проєкт *Mobius* та додаток «Battling Infection» (Університет Глазго) [5, с. 30]. Ця VR-симуляція занурює студента всередину людського кишківника, де він спостерігає атаку *Salmonella* та керує імунною відповіддю. Дослідження підтвердили, що залучення «перцептивного досвіду» (відчуття присутності) значно покращує запам'ятовування матеріалу. Платформа *Edify*, що виросла з цього проєкту, дозволяє проводити такі заняття навіть дистанційно через Microsoft Teams, демонструючи 3D-моделі патогенезу.

Досвід медичної освіти став взірцем для аграрної галузі. У 2025-2026 роках подібні технології активно впроваджуються в агрономію. Тут вони розвиваються за двома напрямками: мікроскопічна візуалізація патогенів та макроскопічний моніторинг полів. Зокрема, імерсивна фітопатологія дозволяє студентам бачити атаку грибкових патогенів (наприклад, *Erysiphegraminis*) на клітинному рівні, спостерігаючи за формуванням апресоріїв та гаусторій.

Концепція *VRFARM* структурує навчання агрономів у віртуальному середовищі, створюючи цифрові двійники полів. Це дає змогу завантажити дані реального господарства Полтавського регіону та моделювати поширення хвороби залежно від вологості чи температури.

Доповнена реальність, представлена додатком *Cell Explorer AR*, трансформує підручники з ботаніки на 3D-моделі клітин, що критично важливо для розуміння різниці між структурою клітини-господаря та бактеріальною структурою патогена. У польовій діагностиці лідером став додаток *Agrio* (Precision Agriculture App), який інтегрує ШІ та AR. Він накладає цифрові дані моніторингу на реальне зображення поля, створюючи «теплову карту» поширення інфекції (наприклад, борошнистої роси пшениці озимої) прямо через камеру смартфона. Популярний ШІ-визначник *Plantix* нині став стандартом для агрономів і використовується під час навчальних практик студентів ПДАУ для автоматизованої ідентифікації патогенів [6, с. 956]. Платформа *Edify* зараз пропонує «віртуальні виїзди на ферму», що дозволяє показати студентам закриті карантинні об'єкти або диджиталізовані ферми світу, не виходячи з аудиторії [8, с. 56695].

Таким чином, синергія досвіду медичних та аграрних університетів у впровадженні імерсивних технологій створює нові можливості для якісної підготовки фахівців. Інтеграція VR/AR інструментів у вивчення мікробіології, фітопатології та ботаніки дозволяє подолати бар'єр абстрактності, підвищити безпеку навчання та сформувати стійкі професійні компетентності майбутніх лікарів та агрономів.

Література

1. Інтерактивні підходи до вивчення карантинних об'єктів у закладах вищої освіти / В. В. Оніпко, С. В. Поспелов, Г. Д. Поспелова., Н. П. Коваленко. *Природнича освіта та наука*. 2025. № 2. С. 45–52.
2. Коваленко Н. П., Поспелова Г. Д. Технології імерсійного навчання у підготовці фахівців із захисту рослин. *Інноваційні підходи в освіті: інтеграція технологій, науки та практики у підготовці фахівців* : матеріали 57-ї наук.-метод. конф. викладачів і аспірантів, м. Полтава, 2026 р. Полтава : ПДАУ, 2026. С. 58–60.
3. Міждисциплінарна інтеграція мікробіології, вірусології та імунології з попередніми і наступними навчальними дисциплінами / Н. О. Боброва, В. І. Федорченко, О. В. Ганчо

- та ін. *Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні* : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 21 березня 2019 р. Полтава, 2019. С. 20–21.
4. Перспективи інтеграції системи освіти України у Європейській освітній простір / Н. П. Коваленко, Н. О.Боброва, Г. Д. Поспелова та ін. *Медична освіта за новими стандартами: виклики та інтеграція в міжнародний освітній простір* : матеріали навч.-наук. конфер. з міжнар. участю, м. Полтава, 30 березня 2023 р. Полтава, 2023. С. 102–104.
 5. A systematic review of immersive virtual reality applications for higher education: Design elements, lessons learned, and research agenda / J. Radianti, T. Majchrzak, J. Fromm, I. Wohlgemant. *Computers & Education*. 2020. Vol. 147. doi.org/10.1016/j.compedu.2019.103778
 6. Augmented Reality-Powered Plant Disease Detection For Smart Farming / B. Soundarya, K.Sadasivuni, V.Uravakonda, S. Christlin. *International Journal of Creative Research Thoughts*. 2025. Vol. 13 (7). P. 954–963.
 7. Immersive Virtual Reality for Scientific Visualization : A Progress Report / A. Van Dam, A. S. Forsberg, D. H. [Laidlaw](#), R. M. Simpson. [IEEE Computer Graphics and Applications](#). 2000. Vol. 20(6).P. 26–52.
 8. Plant Disease Detection and Classification by Deep Learning A Review / L. Li, S. Zhang, B. Wang. *Institute of Electrical and Electronics Engineers*. 2021. Vol. 9. P. 56683–56698. doi.org/10.3390/plants8110468.

УДК 378-047.22(477)

Катерина Богатирьова, Ірина Зварич

ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Державний торговельно-економічний університет, Київ, Україна

У статті розглядається процес трансформації компетентнісного підходу в системі освіти України в умовах сучасних соціально-економічних, технологічних та воєнних викликів. Компетентність визначається як інтегрована здатність особистості, яка включає знання, уміння, навички, цінності, що забезпечують ефективну діяльність у різних сферах життя. Зазначено, що гнучкість освітнього процесу є невід'ємною складовою компетентнісного підходу. Гнучкість проявляється у варіативності методів навчання, зокрема індивідуальних потреб студентів та вмінні викладачів змінювати форми і методи навчання. Проаналізовано теоретичні засади компетентнісної освіти, її ключові принципи та етапи впровадження в освітню практику. Особливу увагу приділено трансформації компетентнісного підходу за Ноелем Берчем (Noel Burch), який виокремлює чотири етапи компетентності: невідомо некомпетентність, відома некомпетентність, відома компетентність та невідомо компетентність; окреслено проблеми реалізації компетентнісного підходу в умовах воєнного стану, також наголошується на значенні адаптивності освітньої системи до умов війни та глобальних змін. Зроблено висновок про те, що компетентнісний підхід є ключовим чинником модернізації освіти України та підвищення її конкурентоспроможності на міжнародному рівні.

Ключові слова: компетентнісний підхід, трансформація, глобальні зміни, адаптивність, виклики.

The article deals with the process of transforming the competency approach of the Ukrainian education system in the context of modern socio-economic, technological and military challenges. Competence is defined as an individual's integrated ability, which includes knowledge, skills, and values that enable effective performance in various areas of life. Flexibility in the educational process is an integral part of the competence-based approach. It is in the variation of teaching methods, particularly in addressing students' individual needs and in teachers' ability to adapt teaching approaches and methods. The theoretical foundations of competency education, its

ЗМІСТ

Вячеслав Ждан, Валентин Дворник, Давид Аветіков, Олена Беляєва

ЕВОЛЮЦІЯ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЛІДЕРСТВА В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я: ВІД ІНДИВІДУАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ ДО КОМПЛЕКСНОГО ЛІДЕРСТВА.....	3
---	----------

Юрій Кучин, Леся Лимар

ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ.....	8
---	----------

Людмила Амосова, Людмила Каськова, Оксана Павленкова, Лариса Уласевич,
Ольга Андріянова, Світлана Новікова, Наталія Янко, Ірина Ващенко, Марина Садовські

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ: ВПЛИВ НА ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	11
---	-----------

Ольга Андріянова, Людмила Каськова, Павло Яценко, Людмила Амосова,
Світлана Новікова, Лариса Уласевич, Ірина Ващенко, Наталія Янко

СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК МЕТОД СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	13
--	-----------

Михайло Безега, Світлана Зачепило, Юрій Гасюк

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА КАФЕДРІ ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЇ З ОФТАЛЬМОЛОГІЄЮ	17
---	-----------

Олена Беляєва¹, Валерій Жамардій¹, Людмила Шилкіна¹, Валентина Філатова¹, Олена Дубровіна¹,
Євген Страшко¹, Дар'я Мартинюк¹, Сергій Сербін¹

ПЕДАГОГІЧНА ЕТИКА ВИКЛАДАЧА МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ФЕНОМЕН ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	20
--	-----------

Валерія Біджакова, Євгенія Гончарова

ПРОВІДНА РОЛЬ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКО- ПАТРІОТИЧНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	29
---	-----------

Olena Bilokin', Diana Kocherha, Viktoriia Kostenko

LINGUISTIC CHANGE AND COMMUNICATIVE STRATEGY IN GLOBAL HEALTH GOVERNANCE: A DIACHRONIC DISCOURSE ANALYSIS OF GLOBAL HEALTH POLICY DOCUMENTS.....	31
---	-----------

Grzegorz Błażejowski¹, Wojciech Błażejowski²

PSYCHOLOGICZNE I PEDAGOGICZNE UWARUNKOWANIA WYBORÓW EDUKACYJNYCH KANDYDATÓW NA STUDIA WYŻSZE W POLSCE PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL DETERMINANTS OF EDUCATIONAL CHOICES OF UNIVERSITY APPLICANTS IN POLAND	34
---	-----------

Нелля Боброва¹, Нінель Коваленко², Ганна Поспелова², Віра Федорченко¹,

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІМЕРСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ВИЩІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	40
--	-----------

Катерина Богатирьова, Ірина Зварич

ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	43
--	-----------

Леся Боднар, Лілія Животовська, Дмитро Бойко, Вадим Боднар

РОЗВИТОК «SOFT SKILLS» ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІОГРАМИ СУЧАСНОГО ЛІКАРЯ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНИХ КРИЗ.....	46
---	-----------

Наталія Борута, Ольга Лисаченко, Євген Стецук, Лариса Пелипенко,
Олена Волошина, Ольга Левченко

ЕПОНІМІЧНІ НАЗВИ МОРФОЛОГІЧНИХ СТРУКТУР, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ТРАВНОЇ СИСТЕМИ НА ЗАНЯТТЯХ З ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ	50
---	-----------